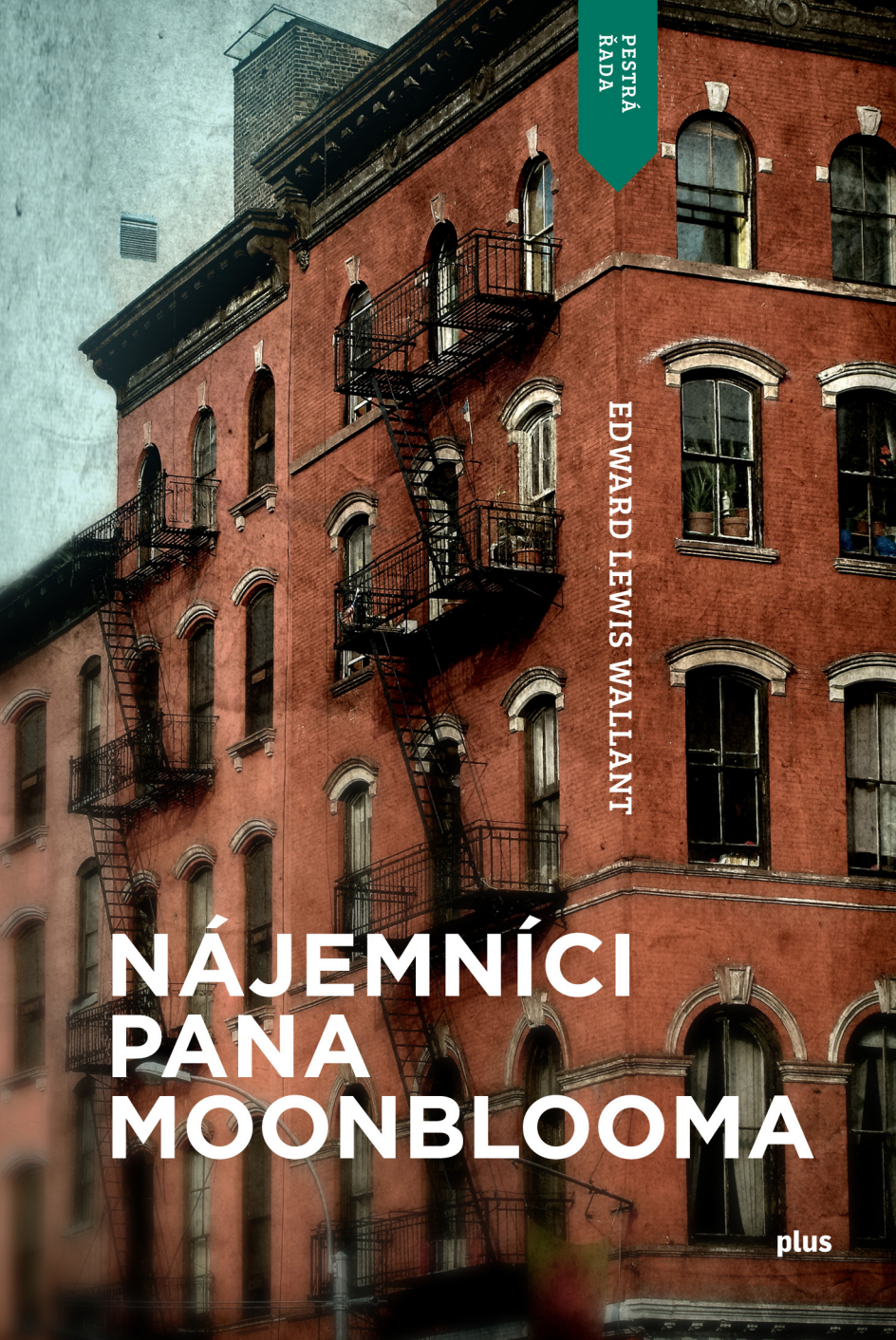

PESTRÁ ŘADA

EDWARD LEWIS WALLANT

NÁJEMNÍCI PANA MOONBLOOMA

plus

plus

NÁJEMNÍCI PANA MOONBLOOMA

PESTRÁ ŘADA SOUDOBÉ PRÓZY

/ Svazek 10

EDWARD LEWIS WALLANT

NÁJEMNÍCI PANA MOONBLOOMA

/ Přeložil Miroslav Jindra

plus

Copyright © 1963 by Joyce Wallant, Executrix of the Estate of Edward Lewis Wallant. Copyright renewed © 1991 by Leslie Wallant, Kim Wallant, and Scott Wallant
All rights reserved

Translation © Miroslav Jindra, 2014

ISBN 978-80-259-0286-8

1

Norman se jako oběť svého příznačného zvyku při telefonování přecházet zapletl do dlouhé zkroucené šňůry, ale když nakonec zakotvil za stolem, zklidnil se. Bratrův hlas zněl jako gramofonová deska, otáčející se špatnou rychlostí, a zcela zbytečně mu připomínal, kdo vlastně je. Mohl to být i hlas z nějaké té primitivní záznamové pásky, jež jako novinka nahrazuje pozdravné pohlednice nebo ozvučuje laciné hračky, které pak ze sebe vydávají vzdálenou nápodobu lidské řeči, když po jejich hraně přejedete nehtem. Přesto však nijak neztrácel svou identitu; dokonce i v Irwinově přítomnosti míval Norman pocit, že jeho bratr je prostě cosi, co se mu znovu a znovu přehrává. Řadu let ho ten důrazně blábolivý hlas nenavštěvoval, ale když ho teď znovu pravidelně slýchal, musel si přiznat, že v jeho úporné naléhavosti nachází jakousi perverzní útěšnost.

„Tohle dál netama netama, Normane. Nemůžeš pořád netama natama. Musíš si netama nata, netama natama. Větší odpovědnost, natama netama. Já se netama natama, znova a znova. To přece neta, natama…“

Telefonní šňůra ho připoutávala k aparátu a tím taky k otáčecí židli a tím i ke zvlněné podlaze, spojovala ho s otlučenými registraturami a psacím stolem s jeho podýhovanou deskou, zvrásněnou jako mrtvá kůže. Mezi zuby cítil kočičí pach a prach.

„Já už netema ratama, natama retema, všechno to tvoje netama. *Notema* ratama! Netema retama netama…“

Norman si troufl opřít sluchátko o rameno. Věděl, jak by na to všechno přidušeným tónem reagoval. Seděl mezi zasněním a nicotou a civěl na to, co zrovna bylo k vidění. Slunce se muselo shýbat, aby mohlo nahlížet dovnitř. Jak se odráželo od chodníku, bralo na sebe spíš podobu umělého osvětlení. Bezhlavé kolemjdoucí postavy, to nebyl zrovna vábivý pohled – pouze děti tam bylo možno vidět celé. Byl v té chvíli zcela nečinný, ale stálo ho nemalé úsilí nepropadnout naprostému odhmotnění. Měnil se v zrcadlovou síň – to jeho snění sestávalo z nekonečné řady odrazů, a jediné, čím si mohl být jist, bylo, že opravdu existuje, což ho ujišťovalo, že existuje i on sám.

„Notama?“

Probral se.

„Normane, posloucháš mě vůbec?“

„Jistě,“ potvrdil to nevzrušeně. Věděl, že to, co teď bude povídat, nebude nijak navazovat na to, co říkal jeho bratr.

„Ono jde o to, Irwine, přes to všechno… Třeba na Třináctý ulici,“ začal, když zaznamenal bratrovu silnou bezdechost, „střechou tam teče tak, že z toho baráku už utíkají i krysy. A záchody v prvním a druhým patře – ucpávají se a po celým domě to pekelně smrdí. To je vážně havarijní stav. Ovšem taky zábradlí na schodišti mezi přízemím a prvním poschodím konečně naprosto zkolabovalo. A kotel od topení pořád ještě není opravený, a to máme už říjen, že. Starej Karloff z přízemí trousí na podlahu zbytky

jídla a je to tam samá *cucaracha.* Zamořený švábama. Del Rio vyhrožuje, že na to zavolá hygieniky. Jo a na chodbách se tam nesvítí. A to se tam nedávno dávaly nový žárovky. V podlaze na chodbě ve druhým patře je díra, nejmíň patnáct čísel. Nechápu, jak vznikla, ale je tam. A nějaký parchanti rozbili sklo ve vchodových dveřích." Odmlčel se, aby se nadechl, ale Irwin toho využil.

„Rozbili sklo!"

Tenká membrána ve sluchátku se rozvibrovala. „Ale Normane – na takový věci musíš dávat víc pozor!"

„Dávat víc pozor…" opakoval Norman a v tom svém doupěti se jen bezmocně usmál.

„No jistě. Já přece v těchhle věcech na tebe spoléhám. Ví Bůh, že já na takový prkotiny nemám čas. Nemáš nic jinýho na práci než starat se o ty čtyři domy. Vybírat tam činži a řešit takovýhle drobný provozní problémy. Já se musím věnovat mnohem závažnějším záležitostem – nemám přece čas na to, abych likvidoval švábу a prošťuchoval klozety, nemyslíš, Normane?" Mluvil tak rozumně, že se Normanovi málem chtělo políbit mluvítko.

„Nechci říct, že bych tuhle práci pro tebe přímo *vymyslel*, ale kdyby ses o ty domy neměl starat ty, nemělo by smysl, abych si je nechával. Mluvím snad docela rozumně, Normane, nebo ne?"

„Ani by mě nenapadlo, abych…"

„Nebo toho snad chci moc, když čekám, že mě od takovejch nepodstatnejch věcí osvobodíš?"

„To jistě ne, Irwine." Snažil se mluvit velmi tiše a artikuloval co nejpřesněji.

„Přece víš, že moje obchodní transakce se pohybujou v řádu šestimístnejch cifer. Nosím si práci domů. Nemůžu ani na chvíli vypnout. Jsem ustavičně pod velkým tlakem, retama natama."

Norman se tomu přechodu ke kázání musel usmát.

„Jak jsi moh dopustit, že ty děti rozbily to sklo, Normane?"

„Dopustit?"

„Hrozně mě to štve."

„Proč tě tak trápí zrovna tohle? Celou dobu jsem mluvil o tom, v jakým tristním stavu je celej ten…"

„Jsou věci, kterým se dá těžko zabránit. Říkejme tomu řízení Boží."

„Tak proč to neplatí i o tom rozbitým sklu?"

„Normane, já nemám čas takhle klábosit. Prostě starej se laskavě o takový prkotiny sám a nevolej mi kvůli nim. Cožpak v sobě nemáš žádnou vlastní iniciativu?"

„Nějakou iniciativu bych v sobě možná i vydoloval. Ale Irwine, pokud jde o tu střechu, to zábradlí, záchody, elektriku – na to potřebuju peníze."

„Přece víš, že máš naprostou volnost psát šeky na účet společnosti. V tom ohledu máš ode mě naprosto volný ruce. Nemusíš mi volat pokaždý, když je třeba někde vyměnit žárovku."

„Z kamene krev neteče, Irwine. Na tom účtu je prázdno, vymeteno, vyluxováno. Ba co víc, jsem v mínusu – dlužím dva dolary pokuty za přešvihnutí výběru."

„Proboha, Normane!"

„Já vím, jsem hrozně rozhazovačnej – ty moje blondýnky a sázení na koně…"

„Nic takovýho přece netvrdím. Ale jako manažer vážně nestojíš za nic."

„A jsem dlužnej Gaylordovi."

„Gaylord je línej mizera. Ten si ani nic nezaslouží."

„To je jedno. Za čtyřicet dolarů týdně profesionála, co by se staral o čtyři baráky, neseženeš."

„Uvědomuješ si, že hodina *mýho* času stojí padesát dolarů? Tenhle náš rozhovor už přišel nejmíň na pětatřicet."

Norman hodnou chvíli ohleduplně mlčel. Potom tiše pokračoval. „A na Sedmdesátý neprošel výtah při revizi a do dřezů tam teče rezavá voda. A na Druhý avenue je elektrický vedení v tak špatným stavu, že se inspektor nedal podmáznout a řek mi, že nebude nic riskovat, protože by to někoho mohlo snadno zabít."

„Nech toho, Normane."

„Na Mottově ulici hrozí bezprostřední katastrofa. Vedle záchodu se tam vydouvá zeď – co nejdřív se na chudáka Baselleciho vyvalí. A pojišťovací respiro vyprší teď koncem týdne a…"

„Proboha, Normane!"

„A taky sporáky v domě na Sedmdesátý ulici. U Jacobyů – ne, vlastně spíš u Hauserů… Prostě několik sporáků tam nefunguje, a…"

„Tak už toho laskavě nech, ano? Ráno na to konto převedu pět set dolarů, ale pak už od tebe dlouho, dlouho nechci nic slyšet!"

To drobné cvaknutí ve sluchátku jistě zdaleka neodpovídalo síle, se kterou s ním Irwin zřejmě musel praštit. Norman měl tak trochu ušlechtilý pocit, když to svoje pokládal

naopak na aparát nesmírně delikátně. Pak se v tom prašném, omšelém slunečním světle, dopadajícím do doupěte, které mu sloužilo jako kancelář, a při představě primitivních sprosťáren, jimiž byly zdi domu kolem jeho okna popsány křídou, musel unaveně usmát.

„Pět set dolarů," pronesl nahlas tónem pacienta, který si opakuje zdrcující ortel svého lékaře. „Pět set dolarů..." Ale to postesknutí nebylo příliš důrazné; neměl sklon k sebelítosti, jen si dopřával jistou dávku humorného soucitu se sebou samým. Otevřel dlaň, jako by zkoušel, jestli neprší. Pokrčil rameny. Nakonec z náprsní kapsy košile vytáhl jednu z několika propisek a začal sepisovat, co bude muset zajistit nejdřív. Došel k deseti nejakutnějším úkolům a snažil se odhadnout, kolik jejich vyřešení bude asi stát.

Venku na chodníku si několik postav nasadilo hlavy, sehnulo se a nahlíželo dovnitř. Zřejmě je zajímalo, co tam za tím sklem dole dělá, ale možná je k tomu zlákala černá písmena na sklech okna, která svou tlumenou melancholií a opakováním příjmení upoutala jejich pozornost.

IRWIN MOONBLOOM – REALITY
Norman Moonbloom – správce

Z jeho strany okna připadala Normanovi ta písmena vždycky trochu jako azbuka. A povšiml si taky nesporné symetrie toho příjmení, těch OO po obou stranách hutně souhláskového NBL; připomínalo to opěrky na knihy. Ovšem právě teď se mu o tomhle dumat nechtělo. Snažil se rozdělit ten značný obnos na několik menších a na jeho

drobném, gamblersky bledém obličeji s promodralými tvářemi a podobnou bradou, s velkýma očima těhotné ženy, vyvstával pot. To úsilí přímo bolelo, až se musel kousat do tenkých, dětských rtů. Náhle mu na mysl přišlo celkem logické přirovnání; odložil propisku a nalomeně se zasmál. „Jako kdyby chtěl slon pomilovat myš," konstatoval hlasitě. Ten humorný výrok ho přiměl zavřít oči – jako by je chtěl chránit před sprškou nějaké žíravé tekutiny.

Zvlhlý sluneční svit promítl na podlahu, stůl i muže stuhu stinných písmen. Jedno z mnoha O utkvělo jako daguerrotyp na jeho oslepené tváři. V jeho životě se nevyskytovaly žádné hrůzy – pouze pomalé narůstání senzitivity. Počítal ovšem s tím, že jednoho blízkého dne dorazí k prahu bolesti. Podobalo se to strachu ze smrti; většinou se mu dařilo ho ignorovat, i když ho měl stále nesmiřitelně za zády a ve chvílích zmaru cítíval dotek jeho pařátu – třeba kolem čtvrté ráno, když ho výstražně probudil jeho měchýř. Ten dráp se ihned odtáhl a jemu pak jen zvučel v uších setrvalý nepojmenovatelný hřmot, který vůbec nevnímal; podobal se člověku, jenž žije hned vedle rozpěněných peřejí a jejich řev se naučil vnímat jako ticho.

Napadlo ho, že by mu mohlo pomoct řešit problémy, kdyby změnil tempo. Odhodlaně otevřel oči. „Musí se s tím něco dělat, a to hned. Takže ještě teď večer začnu vybírat činži. Jasně – začnu činžema," řekl si. Vztyčil svůj metr sedmdesát a to O se proměnilo v terč na jeho hrudi.

Pomalu přejel pohledem po kanceláři. Jako obvykle ho zamrzelo, že ke své činnosti tam vlastně nemá k dispozici žádné vybavení – jen inkasní bloček a pár propisek. Ve znatelně

smutném výrazu jeho tváře se však nejevil ani náznak hořkosti. Do svých dvaatřiceti let studoval, protože ani on, ani jeho bratr si nedokázali představit, že by dělal něco jiného. Avšak před rokem definitivně zaklapl učebnici pediatrie, posledního oboru, který zkoušel studovat, po účetnictví, dějinách umění, literární historii, stomatologii a přípravě na rabinát. Došel k závěru, že ať už v něm dřímá jakýkoli talent, získat studiem jakoukoli speciální odbornou kvalifikaci se mu nepodaří. Irwin převzal peníze, které zdědil po dědečkovi, najednou v hotovosti, Norman je přebíral postupně během nepřerušovaného řetězce semestrů čtrnáct let. V současné době pracoval za nevelký plat pro svého bratra. Přesto měl pocit, že je to tak vlastně v pořádku, a optimisticky nevylučoval, že jeho zacházení s financemi by nakonec – třeba jakkoli nepřímo – mohlo přinést něco pozitivního. Pracoval až moc usilovně, dokonce od údržbáře Gaylorda Knighta přebíral i jisté podřadné pomocné práce; přesto věřil, že všechno zvládne a jen tak něco ho neskolí.

Pomalu se přemístil k registratuře a na její horní plochu vypsal do usazeného prachu prstem „Xanadu". To slovo jako by atmosféře ošuntělého kvelbu propůjčilo jakýsi tajemný nádech – štůčky účtů a kvitancí, naražených na kancelářské bodce či uložených v ohrádkách s nápisem DOŠLO, získaly auru záhadnosti. Usmál se; jeho potemnělá oční víčka se zkrabatila a uši s dlouhými lalůčky zvedly (uměl jimi hýbat). Stěny byly temně růžové. Ošlapané linoleum mělo barvu špinavě šedivých vlasů a tu a tam v něm byly vyříznuté nepravidelné čtyřúhelníky, aby bylo možné kontrolovat, jestli v podlaze nehnízdí myši.

Chvíli přerovnával pár věcí na psacím stole a pak si nasadil obrovský perlově šedý klobouk s velikánskou krempou, ve kterém vypadal jako dítě hrající si na gangstera. Vklouzl do saka (také příliš velkého na jeho hubené, drobné tělo) a do náprsní kapsy zasunul bloček s potvrzenkami.

Venku, na štiplavě špatném vzduchu, si povzdechl nad předem tušenou únavou. Zamkl, vystoupal po několika schodech a zamířil ke stanici metra, které ho mělo přepravit na horní West Side. Kráčel zlehka a jeho tvář nejevila žádné známky toho, že by vnímal všechny ty tisíce lidí kolem, protože se pohyboval jakoby ve vajíčku, jehož skořepina k němu propouštěla jen velmi tlumené světlo a zdušené zvuky.

2

Vstoupil do chodby a zamračil se, když uviděl čerstvé nápisy na stěnách. Vadily zřejmě i mnišskému zařízení prostoru a současný stav falešné klenby stropu jako by hrozil jejím zhroucením. Zkusmo kopl do jedné uvolněné osmihranné dlaždice a zvedl hlavu k jediné žárovce ve velkopanském lustru. Ve výtahu naslouchal hlučnému nářku jeho motoru a snažil se ignorovat oznámení, že výtah neprošel revizní prohlídkou. Když v něm začal rozvážně stoupat, jeho obvyklé drkotavé kvílení už téměř neslyšel; na jízdu zdviží byl tak navyklý, že už ho nevnímal. Na sádrou pocákanou stěnu výtahu kdosi vedle už dost zašlé kresby mužských a ženských genitálií vyryl *New York Giants.* Povzdechl si, vystoupil a pohlédl vzhůru. Život v domě plynul kolem něj, jako by jeho tepot vnímal skrze čerstvou clonu ledu.

„Výběr činže," oznámil mdle zřejmě chudokrevnému mladíkovi, který mu otevřel.

„Jasně – moment," řekl Lester. Pustil ho dovnitř a uhladil si vzdutě vyčesané vlasy. „Teto Min – činže!" zavolal přes rameno.

„Ještě tohle do toho všeho," postěžovala si Minna přitlumeně. Její flekatá holčičí tvář vypadala pod nánosem pudru a růže jako houba. „Pojďte dál, pojďte dál. Posaďte se. Jenom si dojdu…" Zbytek věty si odnášela s sebou do ložnice a v té chvíli se z kuchyně s utěrkou v ruce vynořila její sestra Eva.

„Dobrý den," pozdravil ji Norman.

„Ta cedule ve výtahu – znamená to, že jezdit v něm je nebezpečný?" Měla tvář staré indiánky a namodro obarvené vlasy. Zamžourala a vrásky v obličeji se jí výrazně prohloubily.

„Jde jen o nějaký technický problém." Norman seděl velmi úhledně, gangsterský klobouk posazený na koleni.

„Já bych se ovšem nerad díky nějakýmu technickýmu problému propad do přízemí," ozval se Lester s výrazně pozdviženým obočím. Milovaný synovec věděl, kdo ho poslouchá.

Tetička Eva se zasmála s rukou před ústy; v tom postoji byl jakýsi sexuální náznak – takhle by asi reagovala mladá žena vedle svého milého v situaci vzrušivě poznamenané přítomností někoho cizího. Ve výrazu její zbrázděné tváře nebylo pranic pobaveného.

Její sestra se vrátila do pokoje s kabelkou v ruce. „Co je tady k smíchu?" obracela pohled z jednoho na druhého. A když pochopila, že se to nějak týká Lestera, chystala se sama rovněž srdečně rozesmát.

„Pan Moonbloom říkal, že ta hláška ve výtahu se tejká jen nějaký technický poruchy, a Lester poznamenal, že by byl nerad, kdyby se kvůli nějaký technický poruše propad s výtahem až do přízemí."

Minna se usmála a její slabost pro synovce byla tak nezvládnutelná, že mu musela pohladit zbloudilý chochol vlasů. „*Lestere*…" napomenula ho něžně.

Obě sestry přejely milujícíma očima hlavu vyhublého, neduživě vyhlížejícího mladíka, který stál nonšalantně mezi

nimi. Avšak Norman zaznamenal, že její ochablý sklon určovala právě spojitá linie jejich pohledů. Lester hrbil hřbet jako laskaná kočička. Zpod kulatého stínítka lampy dopadalo na všechny tři špinavě nažloutlé světlo. V tichu, které tíživě zavládlo, zvedl Norman oči ke stropu, aby zjistil, jestli tam neoprýskává omítka. Cosi ho zašimralo na slupce jeho vědomí. Krempa velkého klobouku mu vlhla v prstech.

„Takže…“ vypravil ze sebe jemnou připomínku.

Minna se hlasitě nadechla. „Myslím, že bysme se měli tady s tím pánem vyrovnat,“ řekla.

„To je nápad,“ souhlasil Lester a obdivně namířil na starší tetu prstem.

„Ale *Lestere*!“ reagovala na to Eva. Stejně jako její sestra nedokázala vyslovit synovcovo jméno bez silně citového akcentu.

Světlo v tom bytě jako by jaksi páchlo, a když se Norman ocitl na chodbě, zhluboka se nadechl a pak ze sebe vypouštěl vzduch v malých postupných dávkách.

„Pojďte dál, mladý muži. Jako doma.“ Arnold Jacoby držel v ruce páječku. Vypadal jako panáček na hraní, a ten přístroj jako by ho rozpaloval – tváře měl silně zrůžovělé. „Zrovna chystáme večeři. Nedal byste si s námi? Betty se s tím moc nepárá. Polívka z plechovky, to nám v našem věku naprosto vyhovuje. Klidně otevřem další konzervu. Žádný problém. Budeme jen rádi.“

„Je to od vás velmi laskavé, ale já toho musím oběhnout ještě spoustu, a…“ Z nejasných důvodů si sám sebe představoval jako obětavého saniťáka v čase morové epidemie.

Poplácal si náprsní kapsu, jako by kontroloval, má-li tam bloček s kvitancemi, nebo naznačoval, že ho má.

„Nesmysl. Tak aspoň šálek nescafé? Mladící, jako jste vy, přece zase tolik spěchat nemusejí!“

„No, já zase…“

„No jasně, nejste vlastně o moc mladší než my, že… Takže asi trochu spěchat musíte, co? Vzhledem k vašemu *povolání…* Víte, já když se s někým bavím, tak se snažím mluvit jeho jazykem – aby měl pocit, že se o to, co dělá, vážně zajímám. Chápete. Třeba i když hovořím s dětma, zkouším mluvit trošku jako oni. Dobrý, ne? Možná trošku cvoklý. Ale je vám jasný, co tím sleduju, ne? Ovšem vraťme se k tomu vašemu povolání. Zkusím taky ten váš jazyk. Člověk v mém věku se musí snažit platit nájem v krátkodobých intervalech.“ Kuckavě, upejpavě se zasmál. „ Ano – častěji, ale menší obnosy.“

Norman se zdvořile zahihňal a spojil nenápadně ruce, jako by se chystal plavat prsa.

„Tedy ne že bychom měli finanční potíže. Činíme se. Betty!“ zahalekal znenadání, a Norman se na chvíli lekl, že se octl v nějaké pasti. „Tak například já jsem povoláním modelář – pracuju pro jednu velkou firmu, dělám pro ně všechny modely. Ale ve svém volném čase mám prostor pro jistý – šolich.“ Na tváři se mu objevil provokativně ostýchavý výraz.

„Šolich?“ zeptal se Norman.

Zřejmě nasadil správný tón, protože ona stará, hravá tvář se radostně rozzářila. „Hehehe…“ Jacoby laškovně zahrozil ohnutým ukazovákem, přesvědčen, že Norman teď přímo

hoří zvědavostí. Rád lidi takhle pokoušel, napínal jejich zvědavost, ale to otálení v sobě nemělo nic neomalaného, takže oběť nijak nepopuzovalo.

„Betty!“ křikl Jacoby znovu. Tentokrát sebou Norman jen maličko škubl. Arnold Jacoby ho zatlačil do květované lenošky, která ho pohltila jako tekoucí písek. „Hned vám povím, o jaký šolich kráčí. Já totiž *vynalézám* – nejrůznější věci. Jsem vynálezce.“

„No né!“ vydal ze sebe Norman a nenápadně vytahoval z náprsní kapsy bloček s potvrzenkami. Chvíli zdvořile vyčkával, ale když Arnold už už otevíral ústa, aby začal s vysvětlováním, spustil: „Někdy brzy mi o tom musíte něco povědět. Moc rád bych si to poslech třeba hned teď, ale musím ještě zařídit spoustu věcí… Takže jak vidím, dělá to třiašedesát dolarů dvacet centů – je to tak, pane Jacoby?“

„Arnolde, prosím vás – to by mi konvenovalo mnohem víc. Je mi sice už třiasedmdesát, ale ‚pane Jacoby‘ – to by se spíš hodilo pro mého otce. Teď v únoru to bude už půl století, co umřel. Fajn chlap, řeknu vám. Choval velkou úctu k mysli a duši člověka. Bezohlednost – ta mu byla zcela cizí. Taky že na to doplatil a všechno prohrál. Jako já. Ovšem já bych řek, že to není prohra, když člověk zůstane věrný sám sobě.“

„Mám tu kvitanci napsat na vás, nebo na vaši paní? Už se nepamatuju, pane… é … Arnolde.“

„To je asi jedno, v tomhle případě. Ale zůstaňte sedět, prosím vás. Dáte si kávu, aspoň rozpustnou. *Betty!*“

„Nemusíš tak křičet, Arnolde,“ napomenula manžela stará dáma, která se šourala dovnitř. Přinášela servírovací stoleček. „Zdravím vás, pane Moonbloome.“

„Paní Jacobyová…“ Pokoušel se vstát, ale Arnold ho zatlačil zpátky do baňatého polstrování.

„Ovšem že si vezmete kávu. Ale napřed i trochu polévky,“ prohlásila. Vypadala poněkud starší než její manžel, určitě jí bylo už přes osmdesát. Byla mimořádně krásná, v tlumeném světle, které tu udržovali. Neměla ani příliš vrásčitou tvář, jen velmi bledou, jako sluncem vyšisovanou malbu. V nevýrazném osvětlení, v němž tu žili, mohla ještě Arnoldovi připadat žádoucí. Měla v sobě cosi zvláštního, exotického, a to se obráželo i v jejich současném vztahu – jako trvalá připomínka jeho někdejší vášnivosti, klauzule, vytvářející mezi nimi napětí zcela neobvyklé v jejich věku.

„Proč se nosíš s tím stolečkem sama, Bet? Mělas mi říct.“ Arnold teď zaujímal postoj, který Normanovi připadal dost komický, a až po chvíli mu došlo, že se jím ten starý pupkatý pán snaží vyjádřit cosi jako námluvnou dvornost. Pak Arnold pokrčil rameny a vydal se k ženě, aby jí stolek odebral. „Ukaž – dej mi to.“ Hlas mu o oktávu klesl, příznak toho, že navzdory vysokému věku tu fyzickou zátěž snadno zvládne. Odložil pájku, převrátil stolek sklapnutými nožkami dolů a rozložil je. Pak stoleček postavil před Normanovu lenošku a tak ho v ní prakticky uvěznil. „A je to,“ pochválil se břitce.

Jeho paní přinesla tři misky s polévkou, na tváři náznak zamilovaného úsměvu. Norman toporně seděl, svíral v prstech propisku a bloček s kvitancemi a těkal pohledem z kouřících se misek na dvě staré, záhadné tváře. Arnold stál za židlí, na kterou usedala jeho žena, a pak se šel posadit sám. Stařena sepjala ruce a chvíli nehlučně pohybovala rty.

Arnold upíral vzdorovitě oči na zeď. Když zaregistroval Normanův zmatený pohled, poznamenal: „Já jsem agnostik."

Norman přikývl. A pak se náhle se zoufalým výrazem vyhrabal na nohy a ukročil stranou. Oba starci ho sledovali nechápavě překvapeným pohledem. Nebyl součástí té jejich šarády a jeho počínání je zřejmě zaskočilo.

„Musím běžet," zvolal. „Práce na nikoho nepočká."

„No to ne, jistě," přisvědčil Arnold. „Asi už vážně musíte jít."

„Mám toho strašně moc," ujistil je Norman a vydal se ke dveřím.

„Jo – ta činže," ozvala se Betty. „Zapomněl jste..."

„Stavím se zítra. Už nemám čas," zavolal na ně ode dveří.

„Připravím vám to," ujistila ho Betty.

„Ano, děkuju, jistě." Vykročil na chodbu. Okno na podestě mělo barvu ledu a tlumený cinkot nádobí od večeře a prchavé pachy vaření vanoucí z bytů podtrhovaly opuštěnost chodby. V téhle denní době měl Norman vždycky napilno. Nevěděl proč, ale nedovedl si představit, že by v tuhle hodinu mohl někde sám jíst – při setkání dne s nocí získávala jeho osamělost tvrdost diamantu. Věděl, že později, ve svém bytě, jíst – a při jídle si číst – dokáže. Temná celistvost noci jeho opuštěnost důvěrně zpříjemní a bude schopen si namlouvat, že je s tímhle životem spokojen a netouží po žádné změně. Tradiční doba rodinné večeře v něm zato probouzela staré naděje, jejichž nevyhraněnost byla sice výhledově báječná, ale v pohledu zpátky byly nesnesitelně nepodstatné.

Majetnicky bloudil pohledem po hrubě omítnutých stěnách, sledoval nahnědlý svit žárovek a kontroloval, jestli

mají správnou wattáž. Tomu počínání se věnoval celou cestu dlouhou chodbou a nenechal se z něj rušit žádným vlastním popudem. Zazvonil u dveří se jmenovkou *M. Schoenbrun.*

Marvin Schoenbrun neříkal nic, jen ustoupil, aby Norman mohl vejít. Papírovým kapesníčkem si s ponurým výrazem poklepával na drobnou červenou ranku na jemné tváři, kterou si zřejmě způsobil při holení.

„Dlouho vás nezdržím," ujistil ho Norman a posadil se, aby vyplnil kvitanci. Drobným, úhledným písmem, natolik kontrolovaným, že nic nevypovídalo o pisatelově povaze.

Pokoj působil až příliš dekorativně. Lampy a obrazy na zdech byly bezchybně, rozmyslně rozmístěné, na nízkém kulatém stolku se pyšnil pečlivě naaranžovaný shluk lastur, několik dalších efektně plavalo ve vzduchu, rozvěšeno v různé výši na neviditelných drátkách. Biedermeierské křeslo jako by poklidně rozmlouvalo se spartánským gaučem potaženým černou plachtovinou. Na stěnách visely černě zarámované grafické listy. Člověk měl pocit, že jakékoli narušení vkusu by tu mohlo způsobit nebezpečný výbuch.

„Tady máte potvrzení," oznámil Marvinovi Norman.

„Když už jste tady," obrátil se na něj Marvin; vyslovoval souhlásky stejně pečlivě, jako Norman před chvílí maloval písmenka, „nedalo by se uvažovat o tom, že by se mi sem nainstalovala klimatizace?" V některé jiné době by to mohl být krásný člověk; teď působil spíš až odpudivě.

„V říjnu?"

„Já bych to tady potřeboval spíš odfiltrovat. Mám problé-

my s nosními dutinami. A kromě toho – když se tu otevřou okna, je pokoj ihned pln sazí." Jeho voda po holení byla příliš sladce voňavá a Normana napadlo, jestli mu právě proto není pohled na toho člověka tak nepříjemný. Já zřejmě už nesnáším nic přehnaně vypulírovanýho, pomyslel si. Mým osudem je prach. Té své tiché pompéznosti se musel usmát.

„No – to by asi byl dost problém," odpověděl. „Víte – elektrické vedení tady v domě má už hodně za sebou. *Hodně za sebou...*" zavrtěl hlavou. „Po pravdě řečeno – stačí tady zapnout toustovač a rozvod elektřiny dostane pěkně zabrat."

„Jaké je tu vlastně napětí?" zeptal se Marvin a prohlížel si kapesníček, který si předtím tiskl na tvář.

„Napětí?" opakoval po něm Norman.

„Ano. Jaké?"

„No – hodně nízké," odpověděl ohleduplným tónem lékaře, který připravuje rodinu na to, že jejich milovaný má na kahánku.

„O kolik procent pod normu – o deset? O patnáct?"

„To o víc," pronesl Norman ponuře.

„To není možné."

„Ale ano. Bohužel," povzdechl Norman.

„Tak o kolik?"

„Radši nechtějte vědět."

„To nechápu. To by už ani neměly svítit žárovky. Jak to, že ještě svítíme?"

„Taky se sám často ptám."

„To je tedy vážně tragédie. Čili klimatizaci by to asi ne-

utáhlo," poznamenal Marvin sklíčeně. „Kdyby to nebylo k pláči, tak je to k smíchu."

„Tenhle pocit já mívám často."

„Neříkejte." Marvin se na něj podíval s despektem.

„Kdykoli se na sebe podívám do zrcadla," svěřil se mu Norman.

Ale Marvina to neutěšilo.

„Máte to tady báječně zařízené," poznamenal Norman, když se zvedal. „Dovedu si představit, jak se tady líbí mladým dámám."

Marvin se však zatvářil velmi znechuceně.

Jo tak, řekl si v duchu Norman, když mu najednou všechno došlo. Tak je to tedy. Chudák, tomu nemůžu konkurovat. Je víc k smíchu než já.

„S tou klimatizací mě to mrzí."

„Jasně, jasně," zareagoval Marvin. „Co se dá dělat."

„Dobrou noc."

„Dobrou," oplatil mu pozdrav Marvin a zamračil se na červeně potečkovaný papírový kapesníček.

„Pojďte dál, pojďte dál," vítal ho Stan Katz zpoza rozzářeného úsměvu. „Nestůjte tam tak – neupejpete se."

Norman mu úsměv téměř nevrátil. Když se s tím Katzovým křeněním setkal poprvé, viděl v něm prostě projev upřímného potěšení, ale když ho pak zaznamenával už delší dobu, pochopil, že co pokládal za něco opravdového, byl jen chytře předstíraný klam. Teď už necítil, že by ho měl oplácet.

„Musíte prominout, jak jsem postrojenej, pane Moonbloome – zrovna to naše doupě z gruntu uklízíme." Trumpe-

tou, kterou držel v ruce, mávl směrem do pokoje, ve kterém vládl neskutečný nepořádek, jako obvykle zřejmě pozůstatek nějakého bouřlivého mejdanu. Z vedlejší místnosti se ozýval hlasitý zpěv, ale náhle ztichl jako uťatý.

Norman přikývl a štítivě se posadil na židli, zaneřáděnou drobečky z keksů. „Chtěl bych vás o něco požádat, pane Katz."

„No prosím – jen mluvte, pane Moonbloome," souhlasil Katz. Jeho úsměv poznamenával jeho řeč – tak, že jeho „em" zněla spíš jeko „en". „Já už jsem vás o to žádal předtím, a byl bych rád, kdyby…"

„Šrum-a-bum-bum-bum, je tu pan Moonbloom!" zahalekal extaticky ve dveřích do vedlejšího pokoje vyzáblý černovlasý muž. Byl zcela nahý, jen na očích měl tmavé brýle a hlavu poarabsku omotanou ručníkem. „Pan Moonbloom, bum-šrum-bum, co všechen svůj um, zumzumzum, věnuje péči o tenhle dům!" Pod nosem měl tenounký knírek, hlava mu seděla na dlouhém labutím krku, a kdo by ho teď viděl poprvé, užasle by nevěřil svým očím.

Norman se na něj unaveně usmál. „Zdravím vás, pane Sidone," hlesl.

„Já vás taky, Bloomoone Moonbloome!" Všechno se to z něj řinulo s horlivým zápalem člověka, který se svým šprýmům řehtá mnohem hlučněji než kdokoli z těch, jež by měly pobavit. „Tak jak vám dupou králící, pane Moonbloome? Podívej se na něj, Stane – jak mírumilovně vypadá, jak *přirozeně*! Člověk by čekal, že se snad v příští chvíli i pohne! Ti balzamovači mrtvol – to jsou vážně pašáci."

„Prej nás chce o něco požádat, Jeremy," sdělil mu Stan. Zabořil se do silně prosezené lenošky a láskyplně začal prsty laskat tělo trubky, kterou držel v rukou, hladit jimi rytiny jeho zdobení a něžně naprázdno promačkávat klapky, a jeho úsměv jako by obrážel tu sérii drobných, chvějivých, elektrizujících doteků.

„Nastavuji uši, přesně jak se sluší!" zadeklamoval Sidone s horlivou vstřícností.

Norman si povzdechl a chvíli čekal, než síla toho idiotství odezní do té míry, že by ti dva mohli jeho přítomnost aspoň trochu vnímat. V tom pokoji byl opravdu hrozný nepořádek. Válečky popela z nedokouřených cigaret dosud přetrvávaly v původních žlábcích vypálených do stolů a poliček. Páchlo tam rozlité pivo a v nevysypaných popelnících čpěly hromádky vajglů – odér těžko popsatelný. Na jednom stolečku trčela k talířku přilepená svíčka, z věšáčku na zdi plandala dámská punčocha, z hrdla prázdné láhve od whisky trčela jako stožár palička na buben ozdobená kondomem.

Sidone zasunul do dlouhé špičky cigaretu a zapálil si. Norman se na židli naklonil dopředu. „Pánové – já vím, že vy dva jste muzikanti, a…"

„A je to venku, Stane," skočil mu do řeči Sidone. „Moonbloom nám jde po krku."

„Takže k věci," pokračoval Norman už trochu netrpělivě. „Je mi jasné, že musíte pilně cvičit. Ale nemohli byste to praktikovat trošku dřív z večera? Někteří další nájemníci …"

„Nemusíte pokračovat, pane Moonbloom," přerušil ho hlučně Sidone. „Je mi jasný, oč vám jde. Rušíme tím lidi. Sa-

mozřejmě. Obtěžujeme tím ostatní nájemníky. Stane – na tu svou hroznou trumpetu musíš bezpodmínečně hrát jenom s dusítkem."

„A ty, Sidone, ty si musíš ihned opatřit párek těch novejších paliček s gumovejma návlekama," kontroval Katz.

„Vážně, mládenci…"

„Ne, nemusíte nám děkovat," ujišťoval Normana Sidone. „To je to nejmenší, co můžem udělat. To je přece jasný. Svět by nestál za nic, kdyby si lidi navzájem nepomáhali. Trochu vzájemný lásky, a hned bude na světě líp, že jo, pane Moonbloom. Lásky – to já tvrdím odjakživa. *Amo, amas, amat, amamus, amatis, atata, ratata …"* Vybuchl v maniakální řehot a oběma rukama si přitom zakrýval genitálie.

Norman ten smích ignoroval a vypisoval potvrzení. Katz mu předal peníze a Norman je od něj poklidně převzal, jako by mu ten šílený smích druhého nájemníka vůbec nevadil. Zarazilo ho ovšem, že na Katzově tváři se kupodivu žádný náznak úsměvu nejevil, a ten člověk proto vypadal nějak naze a bezmocně. Vznikal dojem jakéhosi spiknutí mezi nimi, jako by se Katz vloudil do Normanova úkrytu a přisedl tam k němu.

„My se pokusíme chovat trochu tišejc," sliboval Normanovi pod clonou přítelova smíchu. Norman se na něj upřeně díval a to, co viděl, moc nechápal. A pak se náhle na Katzově tváři znovu objevil jeho obvyklý lenivě blazeovaný škleb a drobný trn zvědavosti zmizel kdesi v Normanových útrobách. Venku na chodbě pak zaslechl hlas trubky, přehrávající krátký refrén tradičního tématu provázejícího býčí zápasy, kulometnou dávku úderů na buben – a pak nastalo

ticho. Když zamířil k dalším dveřím a zazvonil tam, ucítil, že ho začíná bolet vzadu za krkem.

„Já pořád nechápu, proč musíte vybírat činži každý týden," podivovala se Carol Hauserová. Hauserovi byli noví nájemníci.

Její manžel Sherman na ni jako obvykle zasyčel.

„Vždyť je to naprostá pitomost," pokračovala a obrátila k němu načančanou hlavu. „Tohle není přece penzion. Máme tady výtah. Směšné."

„Ten člověk nám přece všechno říkal předem, než jsme si to tady pronajali. Tak proč se tomu teď tak strašně divíš?" Drtil ta slova mezi zuby a málem je po ní plival. Kostnatý hromotluk, s masivními brýlemi s kostěnou obroučkou, vlasy pečlivě načesané, vypadal jako člověk, který je připravený na náhlou smrt a záleží mu na tom, aby ho zastihla v nejlepší formě. Časopis s nahotinkami, který si předtím prohlížel, byl zastrčený ve škvíře mezi polštářem křesla a opěradlem. „Proč se o tom pořád musíš bavit?"

„Já mluvím tady s tím pánem." Otočila hlavu zpátky k Normanovi. „A ještě k tomu v hotovosti – neberete šeky? To by bylo pohodlnější." I když se dívala na Normana, jako by spíš mluvila se Shermanem. Oba vlastně správce ignorovali; fungoval jen jako katalyzátor jejich perverzně oblažující vzájemné zatrpklosti. Norman to také tak chápal a upíral pohled na kašírovaný krb s umělými elektricky sálajícími březovými poleny.

„Říkal ti to přece hned zkraje. Mají to tak zavedené. Činže je docela rozumná, určitě nás neberou na hůl. Bylas docela ráda, že jsme to vzali. A teď se začneš takhle blbě vyptávat."

„Sotva otevřu pusu, hned mě začneš okřikovat a…“

„Mlč už,“ okřikl ji.

„Burane…“ zavrčela, ale na buclaté tváři a dubarryovském účesu se žádný vznět neprojevil. Šaty měla zdobené korálky a na nohou střevíčky s vysokými podpatky. Její plnoštíhlé, kypré tělo jako by bylo připravené k jakémusi pornografickému využití.

Stínidlo lampy se pomalu otáčelo, takže vyvolávalo efekt plynoucí řeky. Norman to pohledem sledoval a došel k závěru, že ta voda na stínidle je natolik přesvědčivá, že by možná dokázala načervenalé světlo lampy zhasnout.

„Tak mu proboha už zaplať,“ pobízel manželku Sherman.

„Proč mu nezaplatíš sám?“

„Protože peníze máš ksakru ty u sebe a dobře to víš.“

„Proto ovšem nemusíš ty mluvit vulgárně.“

„Chm!“

„Co to má znamenat, to ‚chm‘?“

„Řek bych, žes už měla příležitost slyšet mnohem horší.“

„A co asi chce pán naznačit touhle poznámkou?“ naprudila se, naladěná k hádce.

Norman stál jako zkamenělý a napůl doufal, že těm dvěma bude v téhle místnosti s umělým ohněm v umělém krbu a lampou s umělou vodou i on sám připadat taky jako něco umělého, neživého. Zatajil dech a manželé se zatím čepýřili proti sobě rudí ve tváři.

A v té chvíli vběhlo do pokoje dítě, krásný, půvabný, modrooký blonďáček. Norman vydechl a na okamžik ho napadlo, jestli to také není nějaký ještě dovedněji vyrobený umělý artefakt.

„Já bych chtěl zmrzlinu," zažadonilo děcko.

„Pojď sem a dej tatínkovi pusu." Shermanův hlas zněl o oktávu níž než předtím. Jeho nehezká, vypulírovaná tvář se celá roztekla do ještě nápadnější ošklivosti.

Carol, masité rty potěšeně povolené, si horečnatě pohrála se synáčkovými žutobílými vlásky. „A ještlipak si Bobby hežký umyl pušinku?" zeptala se ho dětsky žvatlavě.

„Né-e. Já nechci. Chci zmrzlinku. Velkej kopeček."

Norman se začal bát, že to asi přece jen bude opravdové dítě. Odkašlal si a překvapilo ho, že v hrdle ucítil opravdový hlen.

„Tak platit, že?" řekla a vydala se ke dveřím do vedlejší místnosti. „Shermane, utři mu nos."

Na okamžik si Norman pomyslel, že to platí jemu, a rychle vytáhl z kapsy kapesník. Ale Sherman ho předběhl, ošetřil chlapečkův nosík a pak kapesník zase schoval. Norman položil kvitanci na kůží potažený, zlatě lemovaný stůl, vedle porcelánové labutě. Matka, otec a dítě teď byli pohromadě, alespoň na chvíli. Seskupeni vedle řeky, otáčivě plynoucí po stínidle lampy, mohli představovat něco jako karikaturu svaté rodiny. Nakláněli se nad chlapcem zády k Normanovi a neviděli na něj, a poslední, co zahlédl, než odešel, byla mužova ruka, posunující se s živočišnou přesností k ženiným hýždím, a její podvědomě chlípný úsměv; hošík stál ospale znuděný mezi nimi.

Když scházel po schodech za dvěma posledními dnešními návštěvami, všiml si okna zcela zaslepeného nocí. Připomínalo školní tabuli, očekávající, co na ni bude napsáno. Předtím se postupně, únavně propracovával ke konci svých

pracovních úkolů. Zítra bude mít na programu Mottovu ulici a Druhou avenue, pozítří Třináctou ulici. Už jen dvě návštěvy, a pak jen temnota v roztěkané, ospale lenošivé ohrádce jeho svobody. Jak se šoural chodbou, zakopl o uvolněnou dlaždici a málem upadl. Začal pozorněji zvedat nohy a brzy se octl před bytem manželů Lublinových. Stiskl tlačítko zvonku, ale nebyl si jist, jestli to zabzučení, které zaslechl, mohli slyšet i oni, nebo jestli se ozývalo jenom v jeho hlavě.

Byli to dva docela malí, zavalití lidé, a ani na jejich postavách, ani v rysech jejich tváří nebylo možné identifikovat cokoli amerického. Díky stravě bohaté na vitaminy měly jejich děti, chlapec a děvče, přece jen o trochu zdravější barvu. Pokoj byl pečlivě uklizený, zařízený trochu staromódně; jako by ho kdysi podle svého vkusu zařizovalo několik jiných lidí a samotným Lublinovým na dekoru příliš nezáleželo.

„Kape nám kohoutek u dřezu v kuchyni, pane Moonbloome." V hlasu paní Lublinové nezněla ani stopa ublížené stížnosti. Jako by popisovala, jaké je venku počasí – něco, co se nedá nijak ovlivnit. Její tvář byla tak příznačně charakteristická, že o ni raději nijak nedbala. Velký, téměř skobovitý nos, plné rty, široká ústa, hluboko posazené temně modré oči, čistá, hladká pleť. „Nemůžu spát," vysvětlovala. „Vždycky čekám na příští kapku. Zadržím dech a čekám."

Aaron, její manžel, měl podobnou pleť, mírně nažloutlou, a černé vlasy ulíznuté naplocho k lebce, takže vypadaly jako paruka. Seděl s oběma dětmi na klíně a tiskl je

k sobě s neosobní důstojností. Pokrčil rameny s pohledem na Normana, jímž jako by omlouval ženinu pošetilost.

„Když *moje* hlava dolehne na polštář, je konec," poznamenal. „Žádný kapání, žádný vrzání, nic. Naučil jsem se spát, už dávno, jako by se k tomu už nikdy neměla naskytnout příležitost. To ženský nedokážou. Protože jim to nedovolí ta jejich permanentní zvědavost. Pořád mají strach, že by jim něco mohlo uniknout. Ona prostě musí vědět, jestli to zase kápne, a pak znova a znova. I kdyby ji to mělo stát život."

Sarah Lublinová se mírně usmála, jen koutkem úst. „Jak tenhle člověk umí spát… Dokáže usnout ještě ve vzduchu – dřív, než mu hlava padne na polštář."

„Asi by to chtělo nový těsnění." Aaron sáhl na ouško holčičce s kulatou tvářičkou, jako by v něm hodlal něco hledat.

„Zítra k vám pošlu údržbáře, aby se na to podíval," ujistil je Norman. Maně, jen napůl zámyslně sledoval Aaronovu ruku, kdy se zarazí, aby si mohl přečíst číslice vytetované na jeho předloktí.

„Jakýho údržbáře?" zeptal se Aaron. Sarkasmus v tom zazníval stejně zřetelně jako předtím popuzenost v poznámce jeho ženy.

„On opravdu neví co dřív," odpověděl Norman. „Má na starost ještě tři další domy."

„Já jsem ho ještě nikdy neviděl," prohlásil Aaron – výrazně lehkým tónem, kterým jako by chtěl naznačit, že jen tak žertuje. „Pro mě je to mytologická postava. Jdou o něm různý zvěsti. Vídám popelnice vynešené na chodník. Velmi občas zjišťuju, že je umytá chodba. Ale ten člověk jako takovej – prostě neexistuje."

„Jeden údržbář na čtyři baráky?“ podivila se Sarah, která mezitím odpočítávala peníze na zaplacení činže prsty, které jako by bankovky cítily jako něco živého.

„Ono jde o čistě ekonomický problém,“ vysvětloval Norman s úsměvem. „My jsme vlastně nezisková organizace.“

Aaron se mírně usmál, protože mu bylo jasné, že to není pravda. Položil ruku na opěradlo křesla.

Norman si teď mohl přečíst to číslo, 3241179, jenom si nebyl jist poslední číslicí.

„Ale ta kvitance zní vždycky na nižší částku, než ve skutečnosti platíme,“ upozornila Sarah tiše.

Norman se usmál trochu vyčítavě. „Ovšem činži platíte docela rozumnou, ne?“

„Nestěžujem si,“ ujistil ho Aaron rychle. Ta pohotovost prozrazovala starý, značně rozvinutý talent k sebeponižování. „Přece si jenom tak povídáme.“

„Jasně,“ souhlasil Norman a uložil si získané peníze do náprsní tašky.

Děvčátko sklouzlo z Aaronova kolena a odběhlo do vedlejší místnosti. Chlapec, křehčeji stavěný, chvíli opatrně vyčkával, jestli je mu dovoleno počínat si obdobně, a pak ji následoval. Aaron je provázel pozornýma, bdělýma očima. Sarah zase sledovala jeho, jak střeží děti. Její paže byla bledá a neoznačená, ale Norman přesto tušil, že by tam nějaká čísla mohla také být.

„Uvidíme, co se dá dělat s tím vaším kohoutkem.“ Norman už stál, ve svém velkém šedomodrém obleku. „Osobně na to dohlédnu.“

„Buďte tak hodný,“ řekl na to Aaron a šel se podívat vedle na děti, které tam byly podezřele zticha.

Sarah si vzdychla. „On spí líp, ale já si aspoň víc odpočinu." Podívala se na Normana trochu důvěrněji. Nábytek byl jejich, ale přesto to tam vypadalo, že byt najali jako zařízený. I rodinná fotografie na tmavém stolku s prohnutými nožkami vypadala jako hotelová reprodukce. Existovaly věci, o kterých Norman raději nechtěl nic vědět.

„Dobrou noc," loučil se.

„Vám taky," přála mu paní Lublinová.

Spragueovi v něm probouzeli stejnou mátožnost, která na něj doléhala u Arnolda a Betty Jacobyových, i když ne tak dotěravě. Kdyby už nebyl značně unavený, možná by se u nich i docela bavil. Takhle se mu z nich jen točila hlava.

Jane měla obrovské zasněné oči a nesmyslně smyslné rty. Při každém pohybu, když si uvědomila svoje těhotné tělo, se zatvářila jakoby nemile překvapeně.

„Přišel vybrat činži, Janey," oznámil jí Jim Sprague poněkud vyplašeně. Měl vyzáblou lincolnovskou tvář a s každým slovem, které ze sebe vypravil, jako by vstupoval do bludiště.

„Činži!" vyděsila se Jane.

Jim se zamračil. „Proč se neposadíte, pane Epstein?"

„Moonbloom jméno mé, prosím," opravil ho Norman a posadil se.

„Epstein, to je ten chlápek z lahůdkářství," vysvětlila Jane manželovi a usedla s klubkem příze v ruce.

„Něco k pití?" zeptal se Jim.

„Trochu vody, jestli můžu…" odpověděl Norman.

„Samozřejmě. A co tobě, Jane?"

„Kapku skotský, prosím," ozvala se.

Jim přikývl a vydal se do kuchyně, kde pak chvíli cinkalo sklo. Jane se na Normana usmála a on jí úsměv vrátil.

Jim vystrčil hlavu z kuchyňských dveří. „Co vy jste to chtěl, pane Moonbloom?"

„Vodu," odpověděl Norman, „jen trochu vody."

Norman a Jane si krátili čekání výměnou úsměvů různého druhu, jež Jane doprovázela gesty, kterým Norman vůbec nerozuměl.

Jim se vrátil s podnosem s třemi sklenicemi, které rozestavil po stolku na protější straně pokoje. Chvíli zkoumal situaci, pak se ji s tichým „No jistě" rozhodl napravit a přenesl sklenice k nim. Tu s jantarovým obsahem nabídl Normanovi a vodu předal své ženě. Norman se neobtěžoval ten omyl napravit.

„Jim je zubní technik," oznámila Jane Normanovi a olízla si smyslné rty.

Jim jenom důstojně přikývl.

Dlouho bylo ticho. Jim se nakonec naklonil dopředu s výrazem upřímného zájmu ve tváři. „Co tedy pro vás můžu udělat, pane Moonbloom?"

„Uhradit mi činži," odpověděl Norman opatrně velmi tiše.

„No jistě," uchichtl se Jim a pohodlně se v křesle opřel.

Oba se zdvořile zasmáli a znovu nastalo ticho.

„Připravím potvrzení," nabídl se nevtíravě Norman.

„No tak, Jime! Peníze."

Jim odešel vedle a vrátil se s několika bankovkami v ruce. Norman odstranil sponku, vrátil Jimovi pohlednici z Capri, ke které byly peníze připnuty, a uložil je do náprsní tašky.

Ani jeden z manželů mu nepopřál dobrou noc. Jim upíral zasmušilý pohled na růžové domy na pohlednici, Jane se

sklopenou hlavou zírala na své těhotné břicho a zřejmě se snažila rozluštit, kde se tam vlastně proboha vzalo.

Norman za sebou zavřel velmi potichu, aby je nevyplašil.

Gaylord kontroloval ve sklepě popelnice, a když uslyšel Normana, nasadil svůj kalibánský výraz – jeho kulatá, chytrá tvář utrápeně splihla a obočí se svraštilo.

„Tohle je něco pro moje záda," postěžoval si a jednu těžkou popelnici nakopl. „Hrůza, ale co můžu dělat? Nikdy jsem se nenaučil nic slušnějšího, měl jsem smůlu. Jsem prostě jenom obyčejnej nádeník – a co s tím nadělám."

„Já vám s tím pomůžu," nabízel se Norman. „Nemusíte se strhat."

„Co vy můžete vědět o údělu černýho muže?" zeptal se pohrdavě Gaylord.

„Já ho s ním sdílím," odpověděl Norman nakysle a uchopil těžkou popelnici z druhé strany.

„A myslíte, že vám někdo z těch nahoře projeví nějaký uznání?" postěžoval si Gaylord a mávnul volnou paží vzhůru ke stropu, nad nímž se všichni nájemníci vařili ve vlastní šťávě. „Chm! Ani náhodou. Jenom samý ‚Tady nám to teče', ‚Tady je to rozbitý', ‚Tamhleto taky'. Jediný, co od nich člověk slyší, je ‚Udělejto to, jo?' Chm!"

„Vždyť vy toho taky spoustu uděláte," utěšoval ho Norman. „Jenom o tom moc filozofujete."

„Ale nejste vy na tom stejně? Vám taky nikdo neprojeví žádnou vděčnost."

„Ani o to nestojím," konstatoval Norman.

Pachtili se s těmi popelnicemi nahoru po schodech ze skle-

pa aspoň desetkrát, s hekáním a pokašláváním, vyvolávaným zvířeným prachem z popela. Jeden kolemjdoucí pár, dobře oblečeného pána a jeho společnici, zřejmě obzvlášť zaujali, když se objevili venku na chodníku s přeplněnou popelnicí mezi sebou, každý s volnou rukou nataženou daleko od těla. Norman jim připadal obzvlášť divný – na hlavě klobouk s rozměrnou krempou, jemnou tvář zkřivenou námahou; v tmavém obleku a s pečlivě uvázanou kravatou vypadal jako obraz dávno zapomenutý kdesi na půdě. Takhle spolu, s rozmávanými pažemi a při úporné manipulaci s popelnicemi, vypadali oba muži, jako by se chystali uskutečnit jakýsi ikarský sen. Společná dřina z nich činila mlčenlivé spojence. Namáhali se a hekali a na schodech si nesobecky pomáhali. Při zápolení s poslední popelnicí se už Normanovi podlamovala kolena a nakonec ji pustil na zem tak vysíleně, že se z ní do chladného ovzduší vyvalil oblak popela.

Chvíli zůstali stát vedle čety popelnic a s očima upřenýma do velkoměstské noci lapali po dechu.

„Ve vzduchu už to voní podzimem," poznamenal Gaylord. „Jako bych cejtil jabka."

„Taky už máme říjen," upozornil Norman. „To se pozná i ve městě."

„I hvězdy svítěj nějak jasnějc," dodal Gaylord s pohledem obráceným k nebi prošpikovanému výškovými budovami.

„A je taky lepší vzduch," pokračoval Norman.

„Líp se dejchá," pochvaloval si Gaylord.

„Prostě podzim," protáhl Norman unaveným hlasem.

A pak se od sebe bez rozloučení odtrhli a Norman se vydal městem tam, kde bydlel.

3

Vešel do svého bytu a hluboký, úlevný vzdech, který ze sebe vydal, byl příznačný pro člověka, jemuž byl poustevnický život trvalým pokušením. Jeho bratr Irwin, náchylný k pocitu, že na tom nese jistou vinu, mnohokrát tvrdil, že důvod Normanova ztroskotání, plytkosti jeho vztahů s lidmi, spočívá v jeho lásce k samotě. Ten by takové tvrzení nikdy nevyvracel. Teď ze sebe shodil svůj velký, zaprášený oblek a začal si do vany napouštět horkou vodu. Netušil, proč je takový. Své povaze, svému naturelu, nikdy nerozuměl. Když byl ještě dítě, jevil se převážně jako šťastná bytost. Často se dokázal zasnít a oddávat konvenčně romantickým představám. Vlastně jim podléhal doteď. To vnitřní pnutí, jež ho provázelo až do dospělosti, pokládal zprvu za normální průvodní jev osobnostního vývoje, i když později ho přece jen poněkud mátlo. Nyní už na něj samozřejmě bolest, kterou mu působilo, krutě doléhala, ale nedovedl si představit, jak to ovlivní jeho osobnost.

Vstoupil do vany a připustil do ní trochu studené vody. Když mu pak koupel připadala teplotně akorát, ponořil do ní svoje hubené, hustě ochlupené tělo a začal pohledem projíždět škvíry mezi dlaždičkami obkladu. Smutek – ten pocit zažíval už desettisíckrát. Stejně jako každý nádech musí zákonitě střídat výdech, chápal ho jako logický následek každého návalu štěstí.

Líně se mydlil a vybavoval si přitom příklady.

Když mu bylo pět let a jeho bratrovi osm, přivála jim jednou silná sněhová bouře do nevelkého města v Connecticutu, kde žili u svých prarodičů, jejich otce. Byl to potulný prodejce a lidé znalí věci ho pokládali za vyloženého flákače. Ale když se objevil v uzavřeném, vyhřátém domě plném laciných serepetiček a různé za sklem vystavené veteše, voněl chladným povětřím a v kučeravých černých vlasech mu roztával sníh. Vyprávěl fantastické příhody ze světa, ve kterém se pohyboval, kdežto ti dva staroušci, jeho rodiče, jenom v šeru smutně kvokali. A potom v noci chlapce probudil a vyvedl je na dvůr mezi mihotavé bílé vločky, vzal je za ruce a tančil s nimi a pokřikoval pod sněhem obtěžkanými větvemi. A když později usínali, trvalo dlouho, než se jim srdíčka zase ustálila v přijatelném tepotu. V Normanově hlavičce rozkvétaly a hned se zase zavíraly velké věci a ozvěna hlasu toho divocha jako by chlapcovo srdce proplachovala sladce pálivou šťávou. Ale když se probudil do šedivého dne, byl už jeho otec pryč a svět jen opatrně našlapoval po zasmušilé krustě mrtvě ztuhlého sněhu. Trvalo pak hodnou chvíli, než se mu do mysli vrátil obvyklý vyrovnaný klid.

Nořivě sklouzl tělem do teplé, napěněné vody, takže mu z ní koukala jen hlava a kostnatá kolena.

Jednou si přes víkend stačil přečíst *Na větrné hůrce* Emily Brontëové a v pondělí ráno odcházel do školy připravený nechat se okouzlit jakoukoli heroinou, ovšem dočkal se pouze toho, že dívka v lavici před ním, kterou už několik měsíců obdivoval, se v jedné chvíli hlasitě upšoukla, což ho

málem zabilo a celý následující týden pak s nikým nepromluvil ani slovo. Jindy se upřímně zasmál velmi podařenému vtipu o černoších, který na jakémsi večírku vyprávěl jeho bratr Irwin, ale hned další den se stal svědkem toho, jak několik bělochů kope nějakého černocha do zadku, a pak se delší dobu nedokázal smát vůbec ničemu. Zkoušel studovat na několika univerzitách, vždycky s naivním očekáváním úžasné zkušenosti, ale pokaždé narazil na nějaké neřešitelné byrokratické problémy s kredity. Upřímně si hledal cestu k Bohu, ale nacházel pouze suchou teologii. Několikrát se v očekávání čehosi velkolepého pokoušel vzlétnout na vrtkavých i mocných křídlech sexuální žádostivosti, ale vždycky to skončilo jen přízemním vybitím energie. Párkrát se s rozechvělou nadějí snažil povznést přátelský vztah na cosi vyššího, ale nikdo nedokázal pochopit, oč mu vlastně jde. Jeho současná osamocenost byla důsledkem jeho příznačného metabolismu, onoho setrvalého vdechování radosti a vydechování smutku. Naučil se dýchat mělce, a ty dvě činnosti nakonec milosrdně splynuly do melancholické spokojenosti. Nechápal, proč se bolest vůbec snaží prolomit tak křehkou bariéru. „Jsem malý člověk s omezenými možnostmi," definoval sám sebe. A to zjištění mu přinášelo úlevu.

Otřel se ručníkem, na kterém bylo vyraženo jméno hotelu, který několik měsíců vlastnil jeho bratr. Osušený a rozehřátý, už v pyžamu a starobylém flanelovém županu, zašel do kuchyňky a otevřel si konzervu s chilli con carne. Ohříval si to na pánvičce, vstoje míchal ten pokrm lžící a přitom si pobrukoval jakousi melodii. Jeho budík tikavě

konkuroval elektricky poháněným hodinám pověšeným na zdi. Dole, o čtyři patra níž, dopravně ševelila Lexington Avenue. Zkoušel ten tichý hukot překrýt svým prozpěvováním. V nose ho zaštípala papriková vůně chilli. A najednou se mu to jeho broukání znechutilo. Začal být neobvykle protivný sám sobě, což ho až mátlo, a když posléze jedl, před sebou rozložené noviny, snažil se to mírné rozladění zahnat. Pak bylo třeba umýt nádobí, a on si při tom představoval sám sebe, zamračeného hubeňourka, idiotsky poklidného, hermeticky uzavřeného v jakémsi glóbu, jehož tenké stěny mu mihotavě mlžily barevný svět venku.

Potom se chvíli probíral knihami, vyrovnanými na poličkách. Skončily tam pozůstatky mnoha jeho předchozích zájmů: knihy o hebrejské teologii, lékařské učebnice věnované anatomii nohy a ortodontickým technikám, ilustrované dějiny byzantského umění, výbory anglické poezie, antologie povídek napsaných ve dvacátém století. Rozhodl se pro něco uspávavého; sáhl po knize s vínově červenými deskami, odnesl si ji k posteli, ulehl a namátkou otevřel kapitolu věnovanou anatomii metatarsu, to jest nártu.

Dole na ulici hřmotily, troubily a skřípavě brzdily auta a autobusy, k němu nahoru to však doléhalo jen tlumeně; občas až k jeho oknu málem zalétlo lidské volání, ale než dorazilo až k němu, odumřelo. To všechno však pro něj bylo vlastně stejně tichem. Přestože se narodil v malém městě, byl od dětství zvyklý na velkoměstský hukot a pamatoval si, jak rušivě na něj působilo ticho kolem, když se ocitl na venkově.

Když se mu začaly klížit oči, zhasnul a do jeho představ se automaticky vkrádalo snění, jemuž na chvíli podléhal i během dne. Týkalo se jeho otce. Věděl, že to není opravdový sen, stejně jako si uvědomoval, že se mu něco skutečně jen zdá, i když to hluboce prožívá a splývá to s tepem jeho srdce. Ne, tohle jeho oblíbené snění bylo jen dalším uspávacím prostředkem, který pro něj zvedal oponu spánku. Jako dítěti pohádka na dobrou noc vetklo i jemu ve tmě do tváře úsměv. Schoulil se do tatínkovy mohutné náruče a celý svět se proměnil v jeho vlastní dětské hřiště.

A jako obvykle vzápětí usnul. Avšak celou noc jako by si uvědomoval ten trvalý šum zdola a jako z dálky slyšel povědomé hlasy. V ulitě jeho spánku se objevila drobná prasklinka a on se ji marně pokoušel zacelit. Ráno se probudil celý znavený a na nový den se vůbec netěšil.

4

Díky Bohu za takovýhle den! Sama Mottova ulice vypadala v tom jasném, průzračném ovzduší docela obstojně. Ošuntělé krámky s potravinami, stánek se zeleninou s hromadami poházených přepravek, odpadní strouhy ucpané papíry a pomerančovými slupkami, dokonce i přelidněné, pokřivené, úzké baráky – to všechno působilo v ranních paprscích a stínech téměř exotickým dojmem. Přibouchnuté vchodové dveře okolních domů probouzely zvědavost, a ramena matek, tlačících před sebou kočárky s dětmi obloženými nákupem, zlehka ovíval svěží vzduch. Normanovi začalo připadat, že tenhle den se mu možná přece jen podaří ve zdraví přežít.

Vešel do jednoho tmavozeleného domu, prošel chodbou kolem několika nádob na odpadky a opuštěného skládacího golfáče a začal vystupovat po schodech.

Pan Basellecci byl muž těžko určitelného věku.

„Dobré ráno, pane Moonbloom. To máme pěkný den, co?“ Bezbarvý masitý obličej, vlnité šedivé vlasy, rozvážné hnědé oči za sklem brýlí, to vše dohromady z něj na pohled činilo mimořádného kliďase. Pokynul Normanovi, aby opustil nepříjemný odér chodby a vstoupil do bytu provoněného čerstvě namletou kávou. „Zrovna se chystám posnídat. Nedáte si se mnou šálek dobré italské kávy? Zjišťuji, že po ránu do sebe žaludek nemůže dostat nic lepšího.“

Toto je pouze náhled elektronické knihy.
Zakoupení její plné verze je možné v
elektronickém obchodě společnosti eReading.